

Més enllà de les fronteres de la Unió Europea

Les relacions econòmiques amb països
tercers

Àlex Ruiz Posino
Andreas Kyriacou

PID_00201388

Els textos i imatges publicats en aquesta obra estan subjectes –llevat que s'indiqui el contrari– a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada (BY-NC-ND) v.3.0 Espanya de Creative Commons. Podeu copiar-los, distribuir-los i transmetre'ls públicament sempre que en citeu l'autor i la font (FUOC. Fundació per a la Universitat Oberta de Catalunya), no en feu un ús comercial i no en feu obra derivada. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>

Índex

Introducció	5
Objectius	6
1. Relacions econòmiques amb països tercers	7
2. Acords multilaterals	8
3. Els instruments de la política comercial comuna	9
3.1. Règim aranzelari i duaner	9
3.2. Règims comercials d'importació i d'exportació	9
3.3. Mesures de defensa comercial	10
3.4. Mesures de foment de l'exportació	11
4. Acords bilaterals i plurilaterals	12
4.1. Els països dels Balcans	12
4.2. Federació Russa	13
4.3. El Conveni de Lomé	14
4.4. Acords amb els països tercers mediterranis (PTM)	14
4.5. Acords amb països de l'Amèrica Llatina i d'Àsia	16
5. Es pot parlar d'una fortalesa europea?	17
Resum	18
Activitats	19
Exercicis d'autoavaluació	19
Solucionari	20
Bibliografia	21

Introducció

En tots el mòduls anteriors ens hem centrat en el procés d'integració econòmica entre els estats membres de la UE. En aquest mòdul situarem la UE en un context mundial mitjançant un repàs de les relacions econòmiques multilaterals i bilaterals de la UE amb països tercers.

Les relacions econòmiques de la UE amb països tercers es defineixen mitjançant una política comercial comuna a tots els estats membres de la UE. En aquest mòdul examinarem els principals instruments d'aquesta política. Examinarem també el marc general de les relacions econòmiques amb països tercers definit principalment per l'Organització Mundial de Comerç (OMC).

A més a més dels acords multilaterals que té la UE en el context de l'OMC, també manté una sèrie d'acords bilaterals i plurilaterals amb països tercers de totes les regions del món: Federació Russa; Àfrica; l'Amèrica Llatina i Àsia. Una vegada repassats aquests acords plantejarem una qüestió important: la realització del mercat únic ha donat lloc a una fortalesa europea?

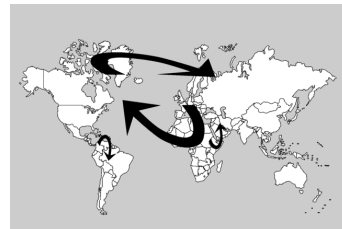
Objectius

Els objectius d'aquest mòdul didàctic són els següents:

- 1.** Conèixer la política comercial comuna de la UE i, especialment, els seus instruments principals.
- 2.** Entendre el context multilateral en què s'emmarquen les relacions econòmiques de la UE amb països tercers.
- 3.** Conèixer els resultats de l'última ronda de negociacions multilaterals per a liberalitzar el comerç mundial i els intents més recents d'arrencar una nova ronda de liberalització.
- 4.** Distingir els diversos acords bilaterals i, especialment, plurilaterals que la UE ha signat amb altres regions econòmiques del món.
- 5.** Veure que no es pot dir que la culminació del mercat únic ha donat lloc a la creació d'una fortalesa econòmica europea.

1. Relacions econòmiques amb països tercers

Els intercanvis comercials de la UE amb l'exterior representen al voltant d'una cinquena part del comerç mundial de béns i una quarta part del comerç total en serveis comercials. És l'exportador mundial més gran de mercaderies (al voltant del 18% del total, seguit pel 15% dels Estats Units i pel 8% del Japó), i, juntament amb els Estats Units, és l'importador mundial més gran (20% del total de les importacions mundials).

Els vint-i-set estats membres de la UE tenen una **política comercial comuna** cap als països tercers, els objectius de la qual inclouen el desenvolupament harmoniós del comerç mundial, la supressió progressiva de les restriccions en els intercanvis internacionals i la reducció de les barreres aranzelàries.

Vegeu també

Vegeu els fluxos comercials de la UE en els continguts complementaris.

El Tractat de la UE preveu una sèrie d'instruments per a assolir aquests objectius, a la vegada que la UE ha signat nombrosos acords bilaterals o plurilaterals amb països o grups de països tercers. Tant els uns com els altres s'emmarquen en acords multilaterals que defineixen les normes del comerç internacional. D'aquests acords, els més importants són els de l'Organització Mundial del Comerç (fins al 1995, GATT).

2. Acords multilaterals

El marc de referència fonamental per a la política comercial comuna és l'Acord GATT, i a partir del 1995 l'Acord constitutiu de l'Organització Mundial de Comerç (OMC), que es basa fonamentalment en dos principis: el de clàusula de nació més afavorida i el de tracte nacional.

La **clàusula de nació més afavorida** estén automàticament les concessions que un estat faci a favor d'un altre a tots els estats membres de l'OMC, i prohibeix qualsevol tipus de discriminació entre socis comercials. L'OMC permet només, i sota certes condicions, dues excepcions a aquesta prohibició: les unions duaneres i les àrees de lliure comerç. El **principi de tracte nacional** exigeix simplement el mateix tracte (fiscal, de reglamentació, etc.) a les mercaderies importades que a les domèstiques.

Els principis de la clàusula de nació més afavorida i del tracte nacional, juntament amb les successives rondes de negociacions aranzelàries (la primera de les quals va tenir lloc el 1947), han portat al llarg dels anys a una reducció substancial dels aranzels i de les restriccions quantitatives. La vuitena ronda de negociacions del GATT/OMC, la **Ronda Uruguai**, que es va dur a terme entre el 1986 i el 1994, es va concloure amb acords importants per a reduir significativament les barreres aranzelàries, revisar les normes comercials acordades internacionalment en àrees com l'antidumping, i ampliar les normes i disciplines de l'OMC a àrees noves, com l'agricultura, els tèxtils, els serveis i els drets de la protecció intel·lectual, que fins llavors s'havien regulat al marge del GATT. Actualment l'OMC condueix la novena ronda de negociacions, coneguda com la Ronda de Doha, que inclou el sector agrícola, els serveis i els aranzels industrials.

Vegeu també

Per a més informació sobre les Rondes Uruguai i Doha, vegeu els continguts complementaris.

Els acords multilaterals GATT/OMC són el marc de referència de la política comercial comuna, tot i que tenen un marge d'interpretació bastant ampli, ja que a la pràctica la UE únicament fa intercanvis comercials sobre la base d'aquests acords amb els països desenvolupats no europeus (els Estats Units, el Japó, el Canadà, Austràlia, Nova Zelanda, etc.), mentre que amb la majoria dels altres països manté relacions comercials basades en acords de caràcter bilateral que no compleixen la clàusula de nació més afavorida (és a dir, acords que no s'estenen automàticament a tots els països de l'OMC).

3. Els instruments de la política comercial comuna

Entre els instruments de la política comercial comuna es distingeixen dos grups: els destinats a la importació i els destinats a l'exportació. Entre els primers destaquen el règim aranzelari i duaner, el règim comercial d'importació i les mesures de defensa comercial. Entre els segons destaquen el règim comercial d'exportació, les mesures de foment a l'exportació i la política comercial preferencial.

3.1. Règim aranzelari i duaner

Les dues primeres decisions de la Comunitat en matèria de política comercial van ser l'eliminació progressiva dels aranzels interiors i l'establiment progressiu d'un aranzel exterior comú, objectius que es van assolir el 1968 i que van donar lloc a una unió duanera.

L'aranzel exterior comú es va calcular en el seu inici sobre la base de la mitjana aritmètica dels tipus vigents dels aranzels dels sis països que llavors formaven la CEE; posteriorment, els estats adherits han harmonitzat les seves tarifes amb l'aranzel exterior comú.

El seu nivell mitjà s'ha reduït al llarg dels anys; així, mentre que en el moment de la creació de la CEE era del 10%, abans de la Ronda Uruguai era del 5,5%, i després de l'aplicació dels compromisos assumits serà del 3,5%.

3.2. Règims comercials d'importació i d'exportació

La Unió Europea aplica un règim comercial d'importació de caràcter liberalitzat (és a dir, sense limitacions quantitatives) envers els països membres de l'OMC i els països amb els quals la Comunitat ha subscrit acords amb la clàusula de nació més afavorida. L'excepció d'aquest principi general la representen els sectors de l'agricultura (regulat per la política agrícola comuna), el del tèxtil (regulat per l'Acord Multifibres), i els del carbó i l'acer (regulats pel Tractat CECA).

En el cas dels productes agrícoles, des de la creació de la unió duanera hi ha restriccions importants a les importacions de països tercers, fonamentalment en forma d'exaccions reguladores. Tanmateix, aquests mecanismes de protec-

Restriccions a les importacions

A més a més, fins a l'1 de gener del 1993 els estats de la Unió Europea havien mantingut certes restriccions estatals de caràcter no aranzelari davant de determinades importacions de països tercers. Amb l'entrada en vigor del mercat únic aquestes es van derogar o substituir per restriccions comunitàries.

ció de l'agricultura comunitària no es poden considerar com a instruments de la política comercial, sinó com a instruments de la PAC. Tot i així, tenen repercussions comercials molt importants. Al llarg dels pròxims anys, com a resultat de les negociacions de la Ronda Uruguai, aquests mecanismes se substituiran progressivament per aranzels fixos.

Els productes tèxtils han estat subjectes a l'**Acord multifibres**, sota el qual la Comunitat té subscrits uns cinquanta acords bilaterals que estableixen un mecanisme especial de salvaguarda i en alguns casos limitacions quantitatives. A la Ronda Uruguai, la UE es va comprometre a integrar progressivament el sector tèxtil en l'àmbit de regulació de l'OMC.

Quant al carbó i l'acer, estan regulats pel Tractat CECA, que estableix que les mesures de política comercial en aquestes àrees continuen essent competència dels estats. Tanmateix, les disposicions del Tractat CE sobre lliure circulació de mercaderies s'apliquen també a aquests productes, i quan es tracta de negociacions comercials de caràcter general queden inclosos en l'àmbit de la política comercial comuna.

Com en el règim d'importació, el d'exportació estableix com a principi general la llibertat d'exportació, tot i que preveu algunes excepcions per raons de seguretat (com pot ser el cas de tecnologia de doble ús, és a dir, amb fins civils i militars), de salut pública, de defensa del patrimoni artístic i de protecció de la propietat industrial, i també en el cas d'escassetats eventuais de productes essencials.

3.3. Mesures de defensa comercial

La Comunitat pot fer ús de mesures de defensa comercial per a respondre a la competència deslleial d'empreses exportadores de països tercers. Les mesures més importants són quatre: mesures antidúmping, drets compensatoris, el Reglament 3285/1994 i mesures de salvaguarda.

Tant les **mesures antidúmping** com els drets compensatoris es basen en el concepte d'interès comunitari, de manera que per a aplicar-les no solament s'han de tenir en compte els perjudicis per a la indústria, sinó també els possibles beneficis per a importadors i consumidors.

- **Mesures antidúmping:** es recorre a aquestes quan es dictamina l'existència de dúmping que ocasioni greus perjudicis a la indústria o a algun sector d'un estat membre de la UE.
- **Drets compensatoris o mesures antisubvenció:** s'apliquen quan s'observa que els béns de països tercers exportats a la UE han rebut subvencions a

Vegeu també

Consulteu el mòdul "Les polítiques agrícoles i de pesca comunes. El sistema agroindustrial" per a veure detalladament les conseqüències de la PAC.

Dúmping

Hi ha dúmping quan el preu d'exportació d'un producte és inferior al preu d'un producte similar destinat al mercat intern de l'estat exportador.

l'estat d'origen que permeten de vendre els productes per sota dels costos de producció.

- Reglament 3285/1994 sobre les barreres en el comerç, en vigor des del 1995: atorga a les empreses i indústries comunitàries un mecanisme per a actuar contra les barreres comercials que afectin el seu accés a països tercers o al mercat comunitari. Concretament, les empreses poden demanar a la Comissió que faci les investigacions oportunes i que prengui les mesures pertinents.
- Mesures de salvaguarda: l'estat importador té dret a establir controls o altres restriccions temporals a la importació per tal d'evitar un greu perjudici a un sector de la producció domèstica (com podria ser el cas d'un gran augment de les importacions d'un producte a un preu bastant inferior al comunitari); de la mateixa manera, l'estat exportador té dret a prendre mesures quan se li impedeixi de manera injustificada l'accés a altres mercats. Contràriament, als altres instruments, únicament un estat membre (i no la indústria afectada) pot demanar a la Comissió l'aplicació d'aquestes mesures.

Reglament 3285/1994

Aquest reglament té aplicació bàsicament sobre les pràctiques de comerç prohibides per les regles internacionals (principalment, de l'OMC), i reflecteix les obligacions i els drets assumits pels signataris de l'acord del GATT, però també sobre altres mesures que són considerades tan perjudicials i, per tant, justificadores de represàlies.

3.4. Mesures de foment de l'exportació

El Tractat de la UE exigeix als estats membres l'harmonització progressiva dels règims d'ajuts que concedeixen a les exportacions cap a països tercers, objectiu que encara no s'ha assolit. Bàsicament, es distingeixen dos tipus de mesures de promoció de les exportacions:

- Crèdits i assegurança dels crèdits per a l'exportació: són mesures que recauen sobre l'àmbit estatal. Els crèdits per a les exportacions estan lligats a la normativa de l'OCDE, que estableix les condicions mínimes que aquests han de complir.
- Promoció de les exportacions: les principals actuacions comunitàries es produeixen en aquesta àrea: s'organitzen programes de formació de directius i es facilita informació sobre determinats mercats emergents. Així mateix, es preveu de crear centres europeus en places comercials internacionals i anar a fires internacionals sota un mateix pavelló comunitari.

4. Acords bilaterals i plurilaterals

La Comunitat té subscrits uns 500 acords amb països tercers, la majoria dels quals són acords comercials d'àmbit sectorial que afecten, bàsicament, els productes tèxtils, siderúrgics i agrícoles (tots aquests amb un tractament especial), i també la pesca, el transport i la investigació (que queden fora de l'àmbit de la política comercial comuna).

Els més importants, però, són acords d'àmbit més general amb l'objectiu de crear àrees de lliure comerç i, en alguns casos, unions duaneres (aquest és el cas d'Andorra, San Marino i Turquia). Aquests acords es poden classificar en tres grans grups:

1) Els **acords preferencials** que, com el seu nom indica, representen un tractament comercial privilegiat per als països tercers signataris dels acords i, per tant, una excepció a la clàusula de nació més afavorida. Aquests acords responen a tres orientacions principals: la definició d'un espai europeu, la consolidació de les àrees perifèriques de la UE, i l'ajuda al desenvolupament i l'impuls a la democratització.

2) El **sistema de preferències generalitzades**, mitjançant el qual la Comunitat concedeix unilateralment, des del 1971, un tractament aranzelari preferent a la importació de manufactures i semimanufactures originàries de països en via de desenvolupament.

3) **Acords de cooperació**, que la Comunitat té subscrits amb nombrosos països en desenvolupament i que no comporten un tractament comercial preferencial. Aquests acords solen preveure, juntament amb la cooperació comercial, mesures de promoció i diversificació de les relacions comercials (sense tenir previstes reduccions aranzelàries), més cooperació econòmica (dirigida sobretot al sector privat i que ha de repercutir en benefici tant del donant com del beneficiari), i una condicionalitat de l'ajuda al fet que els països beneficiaris respectin els drets humans i mantinguin règims democràtics. La Comunitat manté aquest tipus d'acords amb la majoria de països de l'Amèrica Llatina i amb diversos països asiàtics, alguns dels quals es troben entre els beneficiaris més grans de l'ajuda al desenvolupament.

4.1. Els països dels Balcans

Els països balcànics mantenen unes relacions especialment estretes amb la UE, ja que alguns es consideren estats candidats potencials i d'altres, pròpiament candidats. Concretament, tenen la consideració de candidats l'antiga República de Macedònia i Montenegro, mentre que Albània, Bòsnia i Hercegovina,

Privilegis atorgats

Els privilegis atorgats varien segons els acords, que són, ordenats de més a menys importants, els signats amb els països de l'Associació Europea de Lliure Comerç (EFTA), els països de l'Europa central i oriental (PECO), els països ACP (regulats pel Conveni de Lomé) i els països tercers mediterranis (PTM). Trobareu una explicació de quins són els països ACP en l'apartat 1.3.3 d'aquest mòdul didàctic.

Productes no inclosos

No s'inclouen, en canvi en aquest sistema de preferències un bon nombre de productes agrícoles (especialment, aquells que podrien competir amb els productes agrícoles comunitaris) i es preveu un tractament especial per als productes tèxtils, que gaudeixen de menys avantatges.

Vegeu també

Vegeu l'apartat de l'SPG en els continguts complementaris.

Kosovo i Sèrbia es consideren candidats potencials. A banda, i com s'ha mencionat en el primer mòdul, Croàcia serà membre de ple dret de la UE a partir de l'1 de juliol de 2013.

En aquest context les relacions de la UE amb els Balcans estan orientades a facilitar les reformes internes que afavoreixin el procés d'adhesió, al mateix temps que es tracta que tota la regió es doti d'unes condicions que garanteixin l'estabilitat econòmica i política. A fi de satisfer aquests objectius, la UE està actuant amb una sèrie d'instruments:

a) Procés d'associació i estabilització (PAE). Iniciat el 1999, estableix els acords estratègics entre la UE i els països balcànics. Se centra tant a promoure les reformes internes com a incentivar la cooperació internacional entre els països de la regió. Els acords que formen el PAE obliguen legalment els estats que participen.

b) El Consell de Cooperació Regional (CCR). Organisme creat el 2008 per a accelerar la integració econòmica regional. El projecte principal és l'assoliment d'un mercat interior entre els Balcans i els països de la UE.

4.2. Federació Russa

La Federació Russa és, sens dubte, el soci regional de la UE amb més pes específic. A banda de la condició de país veí de més població i extensió, les ampliacions de 2004 i 2007 el van convertir en la frontera est de la UE. Rússia té un paper rellevant des del punt de vista geopolític (no en va continuar essent una potència nuclear) i econòmic. En aquesta darrera dimensió, Rússia actua com a proveïdor fonamental d'energia (especialment, petroli i gas) i com a mercat destinatari de les exportacions comunitàries. Igualment importants són els fluxos d'inversió directa estrangera, que han augmentat notablement en la darrera dècada.

Per tal de donar cobertura a totes aquestes relacions, l'instrument principal de relacions exteriors disponible és l'anomenat *acord de cooperació i associació* (ACA). Creat inicialment el 1997, l'àmbit d'actuació s'estructura entorn de quatre prioritats:

a) Consolidació de la democràcia, imperi de la llei i institucions públiques a Rússia.

b) Integració de la Federació Russa a l'espai comú econòmic europeu.

c) Cooperació per a reforçar l'estabilitat i la seguretat a Europa.

d) Atenció a reptes comuns del continent europeu.

L'ACA s'estructura institucionalment amb un seguit de reunions bilaterals UE-Federació Russa al nivell de màxims representants polítics (caps d'estat i de govern) i de rang ministerial.

4.3. El Conveni de Lomé

Els països tercers signataris del Cinquè Conveni de Lomé, conegut com l'Acord de Cotonou, són més de setanta països de l'Àfrica subsahariana, del Carib i del Pacífic (països ACP). L'origen d'aquest conveni es troba en el Conveni de Yaoundé, signat el 1963 entre la Comunitat i la majoria de les excolònies dels llavors estats membres, que regularitzava les relacions de cooperació i les relacions comercials de caràcter preferencial amb els països ACP.

El **caràcter preferencial** de les relacions comercials amb els països ACP establert pel **Conveni de Lomé** està caracteritzat pel lliure accés al mercat comunitari dels productes industrials d'aquests països (exempció aranzelària sense limitacions quantitatives), i per l'existència de mecanismes que estableixen els ingressos d'aquests països provinents de l'exportació, bàsicament de productes agrícoles tropicals (cacauets, cacau, cafè, oli de palma), i també pells, fusta o cautxú (mecanisme STABEX), i determinats minerals (mecanisme SYSMIN).

Exemple

Amb la incorporació del Regne Unit a la Comunitat es va revisar el Conveni per a incloure-hi els països de la Commonwealth britànica d'Àfrica, el Carib i el Pacífic, i també altres estats africans.

El Conveni també preveu una important cooperació tècnica i financera en forma de donacions (a través del Fons Europeu de Desenvolupament) i de préstecs subvencionats (concedits pel Banc Europeu d'Inversions).

Vegeu també

Trobareu informació més detallada sobre els mecanismes STABEX i SYSMIN en l'apartat del Conveni de Lomé en els continguts complementaris.

4.4. Acords amb els països tercers mediterranis (PTM)

Ja en els anys seixanta la Comunitat va establir una sèrie d'acords amb els diferents PTM. No va ser fins al 1972, però, que es va plantejar una estratègia global amb l'objectiu de contribuir al desenvolupament econòmic de la regió. Durant els anys setanta es van negociar o renegociar, dins el marc de la política global mediterrània, diferents acords amb tots els PTM (amb les excepcions de Líbia i Albània).

Es van firmar acords d'associació amb Malta, Xipre i Turquia; amb Israel, un acord de lliure comerç (amb un protocol d'associació), i amb els països del Magrib (el Marroc, Algèria i Tunísia), del Masrek (Egipte, Jordània, Síria i Líban) i l'antiga Iugoslàvia es van signar acords de cooperació.

Mapa de la zona del Mediterrani

Aquests acords s'han traduït en **preferències aranzelàries** per als productes d'aquests països (amb limitació de les exportacions en el cas dels tèxtils i d'alguns productes agraris) i en cooperació tecnològica i financera per mitjà de donacions provinents del pressupost comunitari i de préstecs del Banc Europeu d'Inversions (BEI).

Des del 1992 la UE ha introduït elements nous en la política mediterrània, i es pot parlar d'una política mediterrània renovada. En els darrers anys s'han incorporat al grup dels PTM els territoris palestins i se n'ha exclòs l'antiga Iugoslàvia. Amb tot, el canvi més important en la política mediterrània es va produir el 1995 en la Conferència Euromediterrània celebrada a Barcelona.

En la **Conferència Euromediterrània** es va acordar d'establir una associació global entre la UE i els MED-12 (Algèria, Marroc, Tunísia, Egipte, Jordània, Líban, Síria, Israel, territoris palestins, Xipre, Malta i Turquia) basada en la instauració progressiva d'una àrea de lliure comerç fins a l'any 2010 i en una cooperació econòmica, tecnològica i financera més gran per part de la UE mitjançant una línia pressupostària global anomenada MEDA.

Vegeu també

Consulteu el contingut dels acords principals de la Conferència Euromediterrània en els continguts complementaris.

La convicció que els objectius de la Conferència Euromediterrània estaven lluny de ser assolits va provocar que el 2008 es proposés un esquema de cooperació més ambició políticament i que incentivés la creació de lligams regionals més estrats. Així, la Cimera de París, de juliol de 2008, va crear la Unió per al Mediterrani (UpM). La UpM està formada pels 27 estats de la UE, els 10 països que formaven part del procés de Barcelona (Algèria, Egipte, Israel, Jordània, el Líban, el Marroc, l'Autoritat Palestina, Síria, Tunísia i Turquia) i sis nous estats (Albània, Bòsnia i Hercegovina, Croàcia, Mònaco, Montenegro i Mauritània).

A fi de concretar la seva activitat, la UpM ha establert sis eixos d'actuació concrets:

- a) Descontaminar el mar Mediterrani.
- b) Desenvolupar les vies marítimes i les autopistes terrestres.
- c) Incentivar l'ús de l'energia solar.
- d) Desenvolupar programes de recerca regionals.
- e) Crear un programa conjunt de protecció civil que actuï en casos de desastres naturals.

f) Promocionar el desenvolupament de les microempreses, petites empreses i mitjanes empreses.

La secretaria de la UpM està situada a Barcelona.

4.5. Acords amb països de l'Amèrica Llatina i d'Àsia

Les relacions de la UE amb els països asiàtics van rebre un fort impuls amb la cimera de Bangkok el març del 1996, que va reunir els caps d'estat dels quinze estats membres, dels set membres de l'ASEAN (Associació de Països del Sud-est Asiàtic), i també la Xina, el Japó i el Vietnam.

Entre les iniciatives acordades en la **cimera de Bangkok** destaquen la preparació d'un pla d'acció conjunt per a promoure les inversions, la creació d'un fòrum empresarial, la posada en marxa d'un centre de tecnologia mediambiental per a incentivar la recerca conjunta, i la creació d'una fundació per a impulsar els intercanvis culturals entre els estats participants.

Els interessos de la UE a Àsia, definits en la nova estratègia asiàtica, són bàsicament tres: aprofitar les oportunitats econòmiques que sorgeixen en aquests mercats de creixement econòmic ràpid; integrar països com la Xina, l'Índia i el Vietnam en el sistema de comerç mundial basat en el mercat; i assistir el problema de la pobresa. Els països asiàtics són els més beneficiats del sistema de preferències generalitzades i la majoria han signat també acords bilaterals de cooperació i d'ajut al desenvolupament.

L'estratègia de la UE respecte de l'Amèrica Llatina, reforçada des dels Consells Europeus de Corfú (1994) i Madrid (1995), està basada en tres eixos fonamentals: el suport a les reformes econòmiques i a la millora de la competitivitat; la lluita contra la pobresa i l'exclusió social; i el suport institucional i la consolidació dels règims democràtics.

Els països de l'Amèrica Llatina també es beneficien del sistema de preferències generalitzades, i diversos països han signat també acords bilaterals de cooperació econòmica i comercial que, en la majoria dels casos, preveuen mesures de promoció i diversificació de les relacions comercials, i també diverses formes de cooperació en diversos sectors específics (medi ambient, tecnologia, formació, entre d'altres).

Vegeu també

Vegeu els acords comercials amb economies de l'Amèrica Llatina en els continguts complementaris.

5. Es pot parlar d'una fortalesa europea?

En nombroses ocasions, s'ha assenyalat la possibilitat que el procés de realització del mercat únic acabi donant lloc a la formació d'una "fortalesa europea", és a dir, a una protecció més gran del mercat comunitari davant les importacions de països tercers. Tanmateix, ara per ara aquests temors no s'han fet realitat.

Des dels anys vuitanta, la UE no solament no ha introduït barreres noves a les importacions de països tercers, sinó que ha portat a terme una liberalització important de la política comercial exterior, que ha afectat tots els sectors, inclòs el de l'agricultura.

Vegeu també

Consulteu l'apartat sobre la fortalesa europea en els continguts complementaris.

Resum

Les relacions econòmiques de la UE amb països tercers s'emmarquen bàsicament en la política comercial comuna, ja prevista pel Tractat de Roma. Aquesta política opera en el marc multilateral de l'Organització Mundial del Comerç (abans GATT). Les successives rondes de negociacions multilaterals al llarg del temps han portat a la progressiva liberalització del comerç amb països tercers en un nombre d'àrees cada vegada més ampli. Paral·lelament, la política comercial comuna ha desenvolupat nombrosos acords bilaterals amb països tercers, que atorguen, en diferents graus, un tractament preferencial a les exportacions d'aquests països, entre els quals destaquen els estats de l'EFTA, els PE-COS, els països ACP i alguns països mediterranis.

És important de tenir present que la majoria d'aquests acords deixen fora sectors sensibles com el tèxtil, l'agricultura i la siderúrgia, en els quals els països en desenvolupament tenen un avantatge comparatiu. Amb tot, la UE es va comprometre en la Ronda Uruguai a liberalitzar gradualment aquests sectors. La por al fet que la creació del mercat únic convertís la UE en una fortalesa s'ha mostrat que era infundada en els darrers anys, cosa que necessàriament no ha de sorprendre, atesa la progressiva liberalització del règim de comerç de la UE amb països tercers.

Activitats

1. Què penseu del fet que la UE adopta una postura proteccionista en alguns sectors econòmics com l'agricultura i el tèxtil, sectors en què els països en via de desenvolupament tenen avui un avantatge comparatiu?
2. Considereu el comentari següent: la UE no és una fortalesa europea en el camp del comerç, però sí que ho és en el camp de la immigració.
3. Què penseu de les manifestacions multitudinàries a Seattle contra la cimera dels membres de l'OMC? En altres paraules, penseu que el procés de liberalització del comerç mundial en el qual participa activament la UE és negatiu?

Exercicis d'autoavaluació

De selecció

1. La clàusula de nació més afavorida de l'OMC...
  - a) estén un tracte preferencial al país que s'adhereix a l'OMC.
  - b) afavoreix només els països que ho demanen.
  - c) estén automàticament les concessions que un estat faci a favor d'un altre a tots els estats membres de l'OMC.
  - d) no té excepcions en la seva aplicació.
2. El règim comercial d'importació de la UE...
  - a) no és de caràcter liberalitzat.
  - b) és generalment de caràcter liberalitzat, és a dir, no preveu limitacions quantitatives en cap sector.
  - c) és generalment de caràcter liberalitzat, però preveu limitacions quantitatives en els sectors de l'automòbil i de productes alimentaris.
  - d) és generalment de caràcter liberalitzat, però preveu limitacions quantitatives en els sectors de l'agricultura, del carbó i l'acer i del tèxtil.
3. Es pot dir que hi ha dúmping...
  - a) quan el preu d'exportació d'un producte és inferior al preu d'un producte similar destinat al consum en l'estat exportador.
  - b) quan el preu d'exportació d'un producte és inferior al preu d'un producte similar destinat al consum en l'estat importador.
  - c) quan el preu d'exportació d'un producte és superior al preu d'un producte similar destinat al consum en l'estat exportador.
  - d) quan el preu d'exportació d'un producte és superior al preu d'un producte similar destinat al consum en l'estat importador.
4. El Conveni de Lomé...
  - a) estén un tracte preferencial entre la UE i els països ACP.
  - b) està caracteritzat pel lliure accés dels productes industrials dels països ACP en el mercat de la UE.
  - c) té un mecanisme per a estabilitzar els ingressos dels països ACP.
  - d) Totes les respostes anteriors són correctes.

Qüestions breus

1. Què es va acordar a la Conferència Euromediterrània organitzada a Barcelona el 1995?

Solucionari

De selecció

1. c; 2. d; 3. a; 4. d.

Qüestions breus

1. En la Conferència Euromediterrània es va acordar d'establir una associació global entre la UE i els MED-12 (Algèria, Marroc, Tunísia, Egipte, Jordània, Líban, Síria, Israel, territoris palestins, Xipre, Malta i Turquia) basada en la instauració progressiva d'una àrea de lliure comerç fins a l'any 2010 i en una cooperació econòmica, tecnològica i financera més gran per part de la UE per mitjà d'una línia pressupostària global anomenada *MEDA*.

Bibliografia

Bibliografia bàsica

Galduf, J.M. i altres (2008). *Economía de la Unión Europea* (6a. ed.). Madrid: Civitas.

